

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Nc/1/2024
Identifikačné číslo spisu: 8119211850
Dátum vydania rozhodnutia: 17.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8119211850.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa JUDr. R. J., MBA, narodeného XX. Y. XXXX, M. U., T. XX/X, proti manželke X. J., narodenej XX. S. XXXX, U. XXX, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Prešov, Hlavná 50, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom X. J., narodenej XX. W. XXXX, R. J., narodenému XX. I. XXXX a R. J., narodenému XX. H. XXXX, zastúpeným procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 27P/167/2019, o vylúčení sudkyň Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 23CoP/3/2024, takto

rozhodol:

Sudkyne Krajského súdu v Prešove, JUDr. Zuzana Biščáková a JUDr. Katarína Morozová Nemcová nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 23CoP/3/2024.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 23CoP/3/2024 manželka a matka maloletých detí (ďalej len „matka“) v rámci odvolania, doručeného Okresnému súde Prešov 12. decembra 2023, vzniesla námietku zaujatosti voči sudkyňiam vybavujúcim poručenskú agendu na Krajskom súde v Prešove. Dôvodom vylúčenia je podľa matky skutočnosť, že dňa 10. decembra 2023 jej bola poskytnutá informácia od spoločného známeho o tom, že navrhovateľ a otec maloletých detí (ďalej len „otec“) v priebehu rozvodového konania mal mať intímny a partnerský pomer so sudkyňou vybavujúcou poručenskú agendu na Krajskom súde v Prešove bez bližšieho upresnenia jej mena a priezviska. Uvedenú skutočnosť mal potvrdiť aj samotný otec na pojednávaní, keď uviedol, že mal vzťah so sudkyňou, ale odmietol o nej uviesť bližšie informácie.

2. Sudkyne krajského súdu, JUDr. Zuzana Biščáková a JUDr. Katarína Morozová Nemcová, členky senátu (23CoP), ktorému bola podľa rozvrhu práce vec pridelená, tretím zákonným sudcom senátu je JUDr. Miloš Kolek, sa k obsahu vznesenej námietky vyjadrili, a zhodne uviedli, že sa vo veci necítia byť zaujaté, k prejednávanej veci, účastníkom konania, ich zástupcom ani zúčastneným osobám v konaní

nemajú žiaden vzťah a účastníkov konania osobne nepoznajú. I keď majú vedomosť o tom, že otec maloletých detí pôsobí ako advokát, do kontaktu s ním prišli len v rámci plnenia si svojich pracovných povinností.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmto skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a) k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b) k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

6. Podľa § 55 CSP ak strana namieta zaujatosť aj ďalších sudcov toho istého súdu, k námietke zaujatosti sa vyjadria títo sudcovia, iba ak o to požiada nadriadený súd rozhodujúci o námietke zaujatosti. Nadriadený súd rozhoduje o vylúčení ďalších sudcov iba v tom prípade, ak zároveň rozhodne o vylúčení toho sudcu, ktorý má vec prejsť a rozhodnúť.

7. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. V zásade platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky a na závery, ku ktorým dospela doterajšia súdno-aplikačná prax najvyššieho súdu. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru.

8. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti. Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti, a teda nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na

vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávaniu sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z rozhodovania veci.

9. Je dôležité zohľadniť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu, môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESĽP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne (I. ÚS 332/08). Nezávislosť je najdôležitejšia vec justície. Nezávislosť súdnej moci je prejavom jej funkčnosti. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom, a to jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci, konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, nezávislosť vo vzťahu k vedeniu a kolektívu súdu.

10. V danom prípade matka odôvodnila svoju námietku zaujatosti smerujúcu výlučne len voči „sudkyňiam“ Krajského súdu v Prešove, vybavujúcim poručenskú agendu s tým, že jej bola poskytnutá informácia od známeho o tom, že otec detí v priebehu rozvodového konania mal mať intímny a partnerský pomer so sudkyňou vybavujúcou poručenskú agendu na krajskom súde bez bližšieho upresnenia jej mena a priezviska, čo napokon mal potvrdiť aj samotný otec na pojednávaní, keď uviedol, že mal vzťah so sudkyňou, odmietol však uviesť, na ktorom súde bola daná sudkyňa zaradená a tiež aj jej meno a priezvisko. Vychádzajúc z uvedených zásad najvyšší súd dospel k záveru, že dôvodom námietky zaujatosti uplatnenej matkou maloletých detí len voči sudkyňiam Krajského súdu v Prešove nemožno prisvedčiť. Subjektívny názor matky o zaujatosti sudkýň, založený výhradne na poskytnutej informácii ohľadom údajného intímneho pomeru otca s niektorou sudkyňou Krajského súdu v Prešove, ktorá dokonca vybavuje poručenskú agendu, nemôže bez uvedenia ďalších relevantných skutočností zakladať dôvod pre legitímne obavy z nestranného a nezaujatého rozhodovania sudkýň krajského súdu. Obava (pocit) z nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne.

11. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti v prvom rade sudkýň senátu, ktorému bola predmetná vec pridelená, tieto zákonné sudkyne sa vyjadrili, že sa necítia byť zaujaté, nemajú žiaden vzťah k prejednávanej veci, účastníkom konania, ich zástupcom ani osobám zúčastnených v konaní. Zdôraznili skutočnosť, že otca detí evidujú „len“ ako advokáta, do kontaktu s ním prichádzajú iba v rámci plnenia si pracovných povinností, t. j. iný než pracovný vzťah k nemu neprechovávajú. Vyjadrenia sudkýň preto indikujú iba príležitostný pracovno - profesijný kontakt s navrhovateľom v rámci výkonu svojich funkcií, čo vylučuje iný, v danom prípade matkou namietaný ich možný intímny vzťah s navrhovateľom.

12. Vychádzajúc z oboch uvedených hľadísk (objektívnej a subjektívnej stránky sudcovskej nezávislosti), najvyšší súd nezistil naplnenie predpokladov v zmysle § 49 ods. 1 CSP zakladajúcich pochybnosti o nezaujatosti JUDr. Zuzany Biščákovej a JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej, a preto rozhodol, že nie sú v danom prípade vylúčené z prejednávania a rozhodovania danej veci. Keďže najvyšší súd nevylúčil zákonné sudkyne, ktoré by mali vec prejednať a rozhodnúť, nerozhodoval o vylúčení ďalších sudkýň krajského súdu (§ 55 CSP).

13. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.